

GODIŠNJI IZVEŠTAJ

za 2016. godinu

Sedište ALHem-a: Ivica Devčića 20/I 11030 Beograd

Poslovne prostorije ALHem-a: Hektorovićeve 1a (lokal 11) 11050 Beograd

Tel: +381 11 4081 096

www.alhem.rs office@alhem.rs www.facebook.com/ALHem

Ko je ALHem?

Alternativa za bezbednije hemikalije – ALHem je organizacija civilnog društva sa sedištem u Beogradu, čiji je cilj promovisanje održivog razvoja, pre svega bezbednog upravljanja hemikalijama. Udruženje su 2013. godine osnovali stručnjaci sa višegodišnjim iskustvom u oblasti bezbednog upravljanja hemikalijama.

ALHem koristi naučno proverena saznanja o štetnosti određenih hemikalija, kao i o načinima za njihovu zamenu i bezbedno upravljanje.

ALHem sprovodi aktivnosti koje utiču:

- na privredu
- druge organizacije civilnog društva
- građane
- državne organe
- zdravstveni i akademski sektor

da bi se ustanovilo bezbedno upravljanje hemikalijama na tržištu.

Misija ALHema je značajno smanjenje rizika od opasnih hemikalija odnosno njihovog uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu. ALHem deluje kao katalizator otvorenog dijaloga između biznis sektora, državnih organa i organizacija civilnog društva.

Vizija ALHema je da postane vodeći zagovornik u Srbiji i regionu za bezbedno upravljanje hemikalijama koje se zasniva na aktuelnim naučnim saznanjima.

ŠTA RADIMO?

ALHem se zalaže za bezbedno upravljanje hemikalijama u Srbiji i deluje na svim nivoima društva u cilju smanjenja rizika od hemikalija po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Kako bi se zaštitili životi i zdravlje ljudi, ALHem deluje na sledećim poljima:

- Edukacija i informisanje predstavnika industrije, državne uprave, zdravstvenih i bezbednosnih stručnjaka, medija i opšte populacije o bezbednoj upotrebi hemikalija u našem svakodnevnom životu
- Distribucija informacija o tome koje to hemikalije treba zameniti i kako; kao i davanje informacija distributerima o tome kako prodavati hemikalije/proizvode bezbedne za upotrebu
- Promovisanje sprovođenja propisa koji su u skladu sa politikom EU, a koji imaju za cilj smanjenje rizika od hemikalija
- Podrška udruženjima za zaštitu potrošača i drugim organizacijama civilnog društva u cilju bezbednog upravljanja hemikalijama na tržištu
- Podrška potrošačima u njihovom svakodnevnom izboru hemikalija/proizvoda koje kupuju
- Provera sprovođenja propisa na tržištu i distribucija dobijenih rezultata

Rad i funkcionisanje ALHema tokom 2016. godine finansijski su podržali Ambasada Kraljevine Norveške i Program za Strateški pristup međunarodnom upravljanju hemikalijama (Strategic Approach to International Chemicals Management Quick Start Programme– SAICM QSP).

2. PROJEKTI U 2016. GODINI

2.1. Jačanje kapaciteta i strateškog partnerstva za bezbedno upravljanje hemikalijama u Republici Srbiji

Projekat „Jačanje kapaciteta i strateškog partnerstva za bezbedno upravljanje hemikalijama u Republici Srbiji“, čije je sprovođenje ALHem, zajedno sa ostalim partnerima na projektu, otpočeo u avgustu 2015. godine, trajao je do kraja oktobra 2016. godine.

Naziv projekta	Jačanje kapaciteta i strateškog partnerstva za bezbedno upravljanje hemikalijama u Republici Srbiji
Partneri	Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine RS, Program UN za razvoj UNDP, Women in Europe for a Common Future (WECF)
Ciljna grupa	Udruženja potrošača i druge OCD; distributeri i potrošači proizvoda za opštu upotrebu; novinari koji prate zaštitu životne sredine i bezbednost proizvoda; predstavnici zdravstvenog sektora;
Trajanje projekta	31.07.2015.-31.10.2016. (15 meseci)
Finansiranje projekta	Projekat je finansiran iz sredstava programa za Strateški pristup međunarodnom upravljanju hemikalijama (Strategic Approach to International Chemicals Management Quick Start Programme– SAICM QSP)
Cilj projekta	Cilj projekta je izgradnja kapaciteta i jačanje saradnje između državnih organa (posebno ministarstava nadležnih za upravljanje hemikalijama, zdravlje i zaštitu potrošača), organizacija civilnog društva i drugih zainteresovanih strana radi poboljšanja kvaliteta proizvoda i unapređenja njihove hemijske bezbednosti. Projekat podržava primenu javnih politika i zakonodavstva u oblasti upravljanja hemikalijama, putem izgradnje kapaciteta zainteresovanih strana, kao što su organizacije civilnog društva, organizacije za zaštitu potrošača, mediji, naučnici i zdravstveni radnici koji se smatraju ključnim za uspešnu implementaciju

2.1.1. Projektne aktivnosti sprovedene tokom 2016.godine

Jedna od najznačajnijih projektnih aktivnosti tokom 2016. godine jeste **nastavak kampanje „Izbori se da znaš“**, započete u 2015. godini. Kampanja koja je realizovana u saradnji sa 3 udruženja potrošača (CEPS Beograd, APOS Novi Sad i FORUM Niš) i Gradskim zavodom za javno zdravlje Beograd, imala je za cilj proveru sprovođenja u praksi zakonskih odredbi o obavezi dostavljanja informacija o prisustvu najopasnijih hemikalija (SVHC) u proizvodima opšte namene i promovisanje prava potrošača na tu informaciju. Rezultati kampanje „Izbori se da znaš“ pokazali su da mnogi od distributera nisu upoznati sa obavezama i odgovornostima koje proizilaze iz odredbi Zakona o hemikalijama i da nisu pružili odgovarajuće informacije na postavljena pitanja u vezi sadržaja supstanci koje izazivaju zabrinutost u proizvodima koje distriburaju na tržište Republike Srbije.

Kao predmet ove kampanje odabrano je 90 proizvoda od PVC plastike (kablovi, medicinska sredstva, dečje igračke, podne obloge, odeća, oprema za plažu, pribor za domaćinstvo, oprema za bebe, školski pribor, plastično posuđe i dodatna oprema za mobilne telefone) koji potencijalno mogu za sadržati ftalate, grupu supstanci koje spadaju u supstance koje izazivaju zabrinutost. Kroz komunikaciju sa distributerima tih proizvoda testirano je ostvarivanje prava na informacije o sadržaju ovih supstanci u proizvodima, a stvarni sadržaj ftalata u uzorcima odabranih proizvoda utvrđen je laboratorijskom analizom.

Prema rezultatima sprovedene kampanje, od ukupno 90 poslatih zahteva, komunikacija je ostvarena sa 47 distributera (52,2%), od kojih je 20 (22,2%) pružilo konkretan odgovor na pitanje o prisustvu supstanci koje izazivaju zabrinutost u proizvodu. Iz ostalih 27 odgovora (30,0%) uočilo se da mnogi distributeri koji su se odazvali na zahtev nisu upoznati sa obavezama i odgovornostima koje proizilaze iz odredbi Zakona o hemikalijama, kao i da ispunjavanje obaveza po drugim propisima pogrešno izjednačavaju sa primenom propisa o hemikalijama. Navedeni rezultati ukazuju na nizak nivo informisanosti o supstancama koje izazivaju zabrinutost, kao i nizak nivo obaveštenosti proizvođača, uvoznika i distributera o obavezi dostavljanja informacije o njihovom prisustvu u proizvodima, što za posledicu ima i nizak nivo izvršavanja obaveza utvrđenih odredbama člana 27. Zakona o hemikalijama.

Laboratorijska ispitivanja sadržaja ftalata u odabranim proizvodima pokazala su prisustvo ftalata u 24 uzorka (26,7%). U odnosu na ukupan broj uzoraka pozitivnih na prisustvo ftalata, šest uzoraka pripada kablovima (25,0%), četiri medicinskim sredstvima (16,7%), po tri spada u PVC podne obloge, igračke i odeću (po 12,5%), a po dva u opremu za plažu i pribor za domaćinstvo (po 8,3%), dok jedan pozitivan uzorak spada u opremu za bebe (4,2%). Nijedan od ispitanih uzoraka školskog pribora, plastičnog posuđa i dodatne opreme za mobilne telefone nije sadržavao ftalate u koncentraciji iznad 0,1%.

Detaljni izveštaj o kampanji „Izbori se da znaš“ možete pogledati na našoj internet stranici, na sledećem [linku](#)

Korelacija ostvarene komunikacije sa distributerom i rezultata laboratorijskih ispitivanja pokazala je da ni jedan od distributera proizvoda koji su bili pozitivni na prisustvo ftalata, nije pružio odgovarajuće i tačne informacije. Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine je o dobijenim rezultatima informisalo stručne službe i inspeksijske organe nadležnih ministarstava u cilju preduzimanja mera za pravilnu primenu odredbi propisanih Zakonom o hemikalijama i pratećih podzakonskih propisa.

IZBORI SE DA ZNAŠ!

Ukupno ostvarena komunikacija sa distributerima

Kvalitet odgovora na zahtev

Laboratorijske analize sadržaja ftalata u odabranim proizvodima (% pozitivnih uzoraka*)

*Procenat pozitivnih uzoraka se odnosi na proizvode u kojima je laboratorijskom analizom utvrđen sadržaj ftalata u koncentraciji većoj ili jednakoj od 0,1 %

Saznajte da li proizvodi koje kupujete sadrže supstance koje izazivaju zabrinutost (SVHC)

PITAJTE

Pitajte trgovca da li proizvod koji želite da kupite ili njegova ambalaža sadrže SVHC

Sačekajte odgovor

Trgovac je u obavezi da pruži informaciju o prisustvu SVHC u proizvodima, kao i o bezbednoj upotrebi tog proizvoda

Kada dobijete odgovor

Pažljivo pročitajte odgovor i odlučite da li i dalje želite da kupite baš taj proizvod!

Kampanju „Izbori se da znaš“ pratile su i promotivne aktivnosti u cilju podizanja svesti potrošača o mogućem prisusutvu supstanci koje izazivaju zabrinutost (SVHC) u proizvodima koji se svakodnevno koriste, kao i o zakonskom pravu da zahtevaju informacije o ovim supstancama u proizvodima, a koje im je dato odredbama člana 27. Zakona o hemikalijama.

Tokom nedelje potrošača, a povodom Svetskog dana potrošača, održani su **lokalni promotivni javni skupovi u Beogradu, Novom Sadu i Nišu**, na kojima su potrošači imali priliku da se upoznaju sa akterima u kampanji i da se putem različitih lifleta i brošura informišu o opasnim hemikalijama i proizvodima koji ih sadrže, kao i da dobiju bliža uputstva kako da ostvare svoje pravo na tu informaciju. Preliminarni rezultati kampanje predstavljeni su i na konferencijama za medije koje su održane povodom Svetskog dana potrošača u Nišu i Novom Sadu, a kroz neposredan kontakt sa građanima tokom ovih skupova, ALHem je, zajedno sa svojim partnerima na projektu, širio znanje i podizao svest potrošača o opasnim hemikalijama; Pripremljena je i odštampana brošura „Vodič za kupovinu hemijski bezbednih proizvoda“ koja je deljena zajedno za ranije izrađenim brošurama (brošura o hemikalijama koje mogu dovesti do poremećaja rada hormonskog sistema, brošura o opasnim supstancama u sredstvima za čišćenje i održavanje domaćinstva, kao i brošura o opasnim supstancama u dečjim igračkama; podeljeno je po 200 primeraka od svake izrađene brošure i model pisma sa zahtevom o dostavljanju informacija o prisustvu najopasnijih hemikalija u proizvodima)

Beograd 15.03.2016. , Shopping centar „Stadion“

Niš 16.03.2016., Media i reform centar; pešačka zona

Novi Sad 17.03.2016. Tržni centar „BIG“

Finalni izveštaj i rezultati kampanje „Izbori se da znaš“ kao i sistem bezbednog upravljanja hemikalijama u Republici Srbiji predstavljen je **organizacijama civilnog društva (OCD) na seminaru održanom 20.05.2016.** na kojem je bilo prisutno oko 30 predstavnika OCD, koje su prepoznate kao ključni partneri u uspostavljanju sistema bezbednog upravljanja hemikalijama i posrednici između donosioca odluka i šire javnosti, u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine. Tokom seminara, prisutni su upoznati sa značajem bezbednog upravljanja hemikalijama i informisani gde mogu dobiti informacije od značaja za ovu temu. **Seminar za OCD** je doprineo podizanju zainteresovanosti i svesti o značaju uključivanja i doprinosa civilnog sektora u ovoj oblasti, ali i važnosti umrežavanja i iniciranje zajedničkih akcija u cilju jačanja sistema bezbednog upravljanja hemikalijama u Republici Srbiji. Uspostavljena je mreža OCD prisutnih na seminaru, u okviru koje će se preduzimati zajedničke akcije na temu bezbednog upravljanja hemikalijama, a mreža će biti otvorena i za sve novozainteresovane organizacije.

Beograd, 20.05.2016.godine, hotel Zira

O izuzetnog značaja su bile i aktivnosti usmerene na **uspostavljanje saradnje sa zdravstvenom sektorom u Srbiji** u vezi sa bezbednim upravljanjem hemikalijama. U okviru 2. Međunarodnog simpozijumu lekara o policističnim jajnicima i zdravlju žena (14-16.april), u saradnji sa Srpskim društvom za reproduktivnu endokrinologiju organizovali smo **Satelitski simpozijum pod nazivom „Hemikalije - endokrini disruptori i zdravlje žena“.** Simpozijum koji je održan 14. aprila 2016. godiine u Begradu, u hotelu Crowne Plaza, bio je namenjen predstavnicima zdravstvenog i akademskog sektora, sa ciljem njihovog informisanja u vezi sa hemikalijama koje ometaju rad hormonskog sistema (endokrini disruptori) i njihovim uticajem na razvoj endokrinih patologija. S obzirom da je na osnovu rezultata kampanje „Izbori se da znaš“ potvrđeno da na tržištu Srbije postoje određeni proizvodi koji sadrže ftalate koji pripadaju SVHC, odnosno imaju svojstvo EDC, ALHem je apelovao na prisutne stručnjake da se aktivnije uključe u podizanje svesti o ovim hemikalijama, razmisle o mogućim zajedničkim aktivnostima čime bi doprineli boljem stanju zdravlja opšte populacije u Srbiji, a naročito osetljivih grupa, kao što su trudnice i deca (u ranom detinjstvu i periodu adolescencije). Za predavače smo angažovali dva eminentna međunarodna stručnjaka iz oblasti ginekologije i pedijatrije, koji su imali veoma zapažene prezentacije na temu uticaja EDC na zdravlje žena i endokrini sistem (prof. Evanthia Damanti-Kandarakis i prof. Jean Pierre Bourguignon), čime su dali svoj nesebičan doprinos razmeni i širenju znanja među specijalistima iz oblasti endokrinologije, ginekologije, kardiologije, pedijatrije, hemije, toksikologije i sličnih disciplina.

Projektni štand u toku trodnevnog trajanja II Međunarodnog simpozijuma o novinama u tretmanu policističnih jajnika i zdravlju žena (14-16.04.2016.) bio je posećen od strane velikog broja učesnika simpozijuma. Podeljeno je 130 paketa materijala (naučna publikacija o EDCs Endokrinološkog društva, apstrakti prezentacija, infografika o EDCs u medicinskim sredstvima, infuzioni set za koji je laboratorijsko istraživanje pokazalo koncentraciju ftalata veću od dozvoljene), kao i 100 brošura

Pored informisanja učesnika simpozijuma i podizanja svesti o važnosti spoznaje povezanosti između izloženosti endokrinih disruptora i odgovarajućih patologija, učesnici su pozvani da se uključe u buduće projekte/istraživanja o endokrinim disruptorima (posebno o ftalatima i bisfenolu A) kao i da uzmu učešće u budućim aktivnostima koje će imati za cilj da se pojača kontrola ovih supstanci na tržištu Republike Srbije, kao i onim kampanjama koje će se baviti informisanjem i širenjem znanja o endokrinim disruptorima, proizvodima koji ih sadrže, posebno medicinskim sredstvima i njihovoj zameni bezbednijim alternativama.

Poslednja, ali podjednako važna aktivnost, kojom je i okončan projekat „Jačanje kapaciteta i strateškog partnerstva za bezbedno upravljanje hemikalijama u Republici Srbiji“ jeste Regionalna konferencija održana 31. oktobra u Beogradu, pod nazivom „Bezbedno upravljanje hemikalijama u regionu Zapadnog Balkana“. Konferencija je okupila oko 50 predstavnika različitih zainteresovanih strana iz čitavog regiona (Crna Gora, BiH, Makedonija, Albanija) ; predstavnike državnih organa, organizacija civilnog društva, zdravstvenog i akademskog sektora, predstavnike medija, sa ciljem razmene iskustava i predstavljanja primera dobre prakse u sprovođenju sistema bezbednog upravljanja hemikalijama. Konferencija je bila posvećena upoznavanju prisutnih sa sistemom upravljanja hemikalijama u Republici Srbiji, važećim zakonskim propisima koji se odnose na pravo potrošača da zatraže i dobiju informaciju o sadržaju supstanci koje izazivaju zabrinutost u proizvodima sa kojima se susreću u svakodnevnom životu, podizanju svesti o značaju informisanja šire javnosti o ovim supstancama u cilju očuvanja zdravlja ljudi i životne sredine. Imala je za cilj razmenu iskustava i pozitivnih primera iz prakse zemalja iz regiona Zapadnog Balkana. Održana Regionalna konferencija potvrdila je zainteresovanost i spremnost svih aktera za iniciranje zajedničkog delovanja, izgradnju partnerstva i regionalnu povezanost među zemljama Zapadnog Balkana i sinergijski pristup oblasti upravljanja hemikalijama.

Beograd, 31.oktobar 2016. godine, zgrada UN, Regionalna konferencija

2.1.2. Ostvareni rezultati u okviru projekta „Jačanje kapaciteta i strateškog partnerstva za bezbedno upravljanje hemikalijama u Republici Srbiji“

- Uspostavljena je saradnja i strateško partnerstvo za bezbedno upravljanje hemikalijama u Republici Srbiji
- Ojačani su kapaciteti organizacija civilnog društva koje će doprineti sprovođenju i unapređenju propisa u oblasti upravljanja hemikalijama i podizanju svesti javnosti o opasnosti hemikalija i proizvoda opšte namene koji mogu da sadrže SVHC
- Na osnovu rezultata kampanje „Izbori se da znaš“ sproveden je vanredni inspeksijski nadzor sanitarne inspekcije i preduzete odgovarajuće mere, poput zabrane dalje proizvodnje i distribucije, uništenja robe i dr.
- Podignuta je svest uvoznika i distributera proizvoda o obavezama informisanja potrošača koje su propisane Zakonom o hemikalijama, ali i o mogućnosti odabira asortimana koji može da ima pozitivan uticaj na poslovanje
- Podignuta svest i razmenjena znanja među predstavnicima zdravstvenog i akademskog sektora o EDC i njihovom uticaju na endokrini sistem
- Tokom projekta, a kao rezultat pojačanih aktivnosti nadležnog organa u pogledu SVHC, ali i ukazivanja OCD angažovanih na projektu na potrebu da se u domaćim propisima dodatno precizira na koje supstance se odnosi pravo potrošača na informaciju o prisustvu SVHC u proizvodima, donesena je 22.6.2016. godine Lista supstanci kandidata za Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost („Sl. glasnik RS“, br. 58/2016)
- Uspešnost ovog projekta potvrđena je i zvanično od strane SAICM, predstavljanjem rezultata kampanje „Izbori se da znaš“ na SAICM konferenciji kao i na njihovoj internet stranici na sledećem [linku](#)
- Jedan od najznačajnijih rezultata projekta bio je i postavljanje internet prezentacije namenjene informisanju potrošača (www.ipohem.gov.rs), sa ciljem konstantnog informisanja potrošača o potencijalno opasnim hemikalijama sa kojima se svakodnevno susreću, gde se sve mogu naći i koje su informacije značajne pri korišćenju i kupovini hemikalija i proizvoda koji ih sadrže. Na ovom sajtu se mogu pronaći i saveti za bezbedno čuvanje i korišćenje hemikalija kao i mere za smanjenje rizika.

2.2. Donacija Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu za jačanje finansijske i institucionalne održivosti

Pored realizacije SAICM projekta, ALHem je tokom 2016. godine raspolagao sredstvima koja mu je obezbedila Norveška Ambasada u Beogradu, a koja se odnose na jačanje finansijske i institucionalne održivosti udruženja („Strengthening Civil Society 3, No.SRB-15/0032“)

Zahvaljujući ovoj donaciji, omogućeno nam je iznajmljivanje poslovnog prostora, kao i nabavka opreme i kancelarijskog materijala, kao osnovni preduslov za neometano funkcionisanje.

2.2.1. Aktivnosti na jačanju unutrašnjeg kapaciteta i organizaciona pitanja

Započete aktivnosti na jačanju unutrašnjeg kapaciteta ALHem-a tokom 2015. godine, nastavile su se i u 2016. godini. Održane su dve radionice na temu razvoja organizacije i analize zainteresovanih strana (stejkholdera), kao i radionice na temu prikupljanja sredstava (fundraising aktivnosti), strategije komunikacije i izrade plana komunikacije rezultata kampanje „Izbori se da znaš“. Pomenute radionice su ojačale interne komunikacijske i fundraising veštine naših članova.

Na redovnim i vanrednim sednicama Skupštine Udruženja tokom 2016. godine usvojena su izrađena strateška dokumenta ALHem-a:

- Strategija komunikacije
- Fundraising strategija (Strategija prikupljanja sredstava)
- Etički kodeks

2.2.2. Komunikacija i vidljivost ALHem-a

Dana 23. februara u prostorijama Kuće Ljudskih prava organizovali smo Info-dan ALHem-a. Cilj ovog okupljanja bio je predstavljanje rada ALHem-a organizacijama civilnog društva koje se bave različitim aspektima uvažavanja ljudskih prava kao i ekološkim pitanjima, kako bi organizacije dobile informacije o našem radu, razumele važnost teme kojom se bavimo i kako bi bila uspostavljena komunikacija/saradnja oko pitanja od zajedničkog interesa. Ovom prilikom okupili su se predstavnici Evropskog pokreta u Srbiji, Građanskih inicijativa, YUCOM-a, Mladih istraživača Srbije, Centra za razvoj ekološke svesti i drugi.

Na poziv udruženja proizvođača i uvoznika detergenata i kozmetike (Kozmodet) ALHem je učestvovao na godišnjoj skupštini udruženja (25.10.2016. godine u Beogradu), gde smo predstavili svoj rad, dostignuća i planove za budući period. Pored ALHem-a, gosti na godišnjoj skupštini bili su i predstavnici Ministarstva zdravlja, koji su predstavili svoje aktivnosti na harmonizaciji propisa iz oblasti kozmetičkih proizvoda.

Zahvaljujući sredstvima u okviru Norveškog granta koja su jednim delom usmerena i na razvoj PR aktivnosti, ALHem redovno ažurira svoju internet stranicu www.alhem.rs, na kojoj smo pokrenuli i blog <http://www.alhem.rs/blog/>. Takođe, na našoj facebook stranici www.facebook.com/ALHem redovno postavljamo najnovije vesti u vezi sa aktivnostima ALHema, kao i sve aktuelnosti koje se odnose na oblast hemikalija, očuvanja zdravlja ljudi i životne sredine.

U cilju podizanja svesti opšte populacije o značenju piktoograma opasnosti,“ izradili smo i postavili na naš sajt kviz „Da li čitate etikete hemijskih proizvoda“. Time je ovakav vid provere znanja postao lako i u svakom trenutku dostupan. Rešavanjem kviza ispitanici odmah dobijaju odgovor da li je njihov odgovor tačan ili ne, pa je ovaj interaktivni vid provere znanja svojevrsan način učenja i sticanja znanja o značenjima simbola opasnosti na hemikalijama.

Pored toga, u saradnji sa udruženjem „Zaštita potrošača“ i njihovom video-produkcijom, izradili smo video-materijale (klipove) vezane za CLP piktoگرامe, koji će biti emitovani na lokalnim televizijama, tokom dužeg vremenskog perioda, kao i na youtube kanalu, što će doprineti da se podigne svesnost i proširi znanje opšte populacije o značenju piktoagrama.

Tokom 2016. godine ostvaren je veliki broj medijskih pojavljivanja:

novinske objave: 8

gostovanje u radio emisijama: 4

konferencije za novinare: 2

gostovanje na TV: 9

pojavljivanje WEB: 38

FB objava: 101

Objave na sajtu: 7

U cilju povećavanja vidljivosti ALHem-a, kao i u cilju podizanja svesti opšte populacije o opasnostima od hemikalija, štampali smo informativne brošure, fascikle, infografike i druge edukativno-propagandne materijale, koji su deljeni potrošačima u svakoj za to odgovarajućoj prilici.

2.2.3. Stručno usavršavanje

- Članice ALHem-a su prisustvovala treningu, odnosno Info danu za program „Horizon 2020“ održanom u zgradi Rektorata Univerziteta u Beogradu, u organizaciji Centra za transfer tehnologije Univerziteta u Beogradu i Agencije EU projekti
- Aktivno smo učestvovali i na radionici New Ambition Master Class u organizaciji Građanskih inicijativa i predavača Alana Claytona, pod nazivom „Kako do održivog razvoja organizacije“, sa temom fundraising aktivnosti zasnovanim na emocionalnom pristupu, kao i na radionici u organizaciji Koalicije 27 na temu strateškog planiranja, predavač Phylis Racher
- ALHem je učestvovao i na međunarodnom fundraising seminaru u organizaciji EEB i predavača Chrissie Faniadis, koji je septembra 2016. godine održan u Beču, a takođe i na godišnjoj konferenciji EEB
- Prisustvovali smo sastanku koji se, na poziv REC centra održao u Domu Narodne Skupštine, a u vezi sa Programom podrške civilnom društvu u oblasti zaštite životne sredine, kojom prilikom su, između ostalog, predstavljeni pozitivni primeri Republike Hrvatske u procesu EU integracija
- ALHem konstantno prati proces pregovora u vezi pristupanja EU u okviru poglavlja 27 i 28 i prati rad nadležnih državnih organa na donošenju, ažuriranju i sprovođenju relevantnih propisa u oblasti upravljanja hemikalija i biocidnih proizvoda
- Na osnovu uspostavljene saradnje sa Koalicijom 27 u cilju praćenja procesa evropskih integracija, prisustvovali smo radionici u vezi sa poglavljem 27 u okviru projekta „Progovori o pregovorima“
- Predstavnica ALHema je prisustvovala prvom konsultativnom sastanku za poglavlje 28 - Zaštita potrošača i zdravlja i za poglavlje 12 – Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika, koji je kao doprinos pokrajinskih organa i organizacija civilnog društva procesu pristupanja Srbije EU održan 28. septembra 2016. godine u Novom Sadu
- Tokom 2016. godine aktivno smo radili i na pripremi novih predloga koncepta za potencijalne projekte

2.2.4. Članstvo

Krajem februara 2016. godine ALHem je postao punopravni član HEAL-a (Health and Environment Alliance), najveće evropske organizacije civilnog društva koja se bavi pitanjima zaštite zdravlja ljudi i očuvanja životne sredine. Aktivno podržavamo i dajemo doprinos svim HEAL kampanjama, a kao punopravni član, prisustvovali smo i godišnjoj konferenciji HEAL u Briselu (oktobar 2016).

ALHem je takođe član:

- IPEN Međunarodne mreže za eliminaciju dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci (POPs), koja deluje u cilju ostvarivanja “budućnosti bez toksičnih hemikalija”
- Evropskog biroa za životnu sredinu (EEB), najveće evropske asocijacije nevladinih organizacije iz oblasti zaštite životne sredine, a istovremeno i član radne grupe u okviru EEB za hemikalije

- Koalicije 27, nacionalne mreže koja iz pozicije nevladinog sektora prati proces pristupanja EU u okviru pregovaračkog poglavlja 27 (Životna sredina i klimatske promene). Koalicija 27 okuplja 11 članova. U Izveštaju iz senke pod nazivom „Poglavlje 27 u Srbiji: Još uvek u pripremi“, kojim se sagledava situacija i daju preporuke za jačanje procesa prenošenja i sprovođenja zakonodavstva EU obuhvaćenog poglavljem 27 u RS, ALHem je autor dela izveštaja koji se odnosi na upravljanje hemikalijama.
- Od prošle godine, članovi smo i EDC Free Europe, koalicije koja okuplja preko 70 organizacija širom Evrope koje se bave očuvanjem zdravlja ljudi i životne sredine i zaštitom potrošača i dele zabrinutost zbog uticaja koji endokrini disruptori (EDC) imaju po zdravlje ljudi i životnu sredinu

2.2.5. Nastavak saradnje na međunarodnom nivou i podizanje kapaciteta ALHem-a

U cilju uspostavljanja saradnje i podizanja kapaciteta potrebnih za razvoj i pozicioniranje ALHema na međunarodnom nivou, učestvovali smo na međunarodnom skupu „ECHA 11th Stakeholders day“ (Helsinki, Finska, 24-27 maj) u organizaciji Evropske agencije za hemikalije, nadležnog organa EU za upravljanje hemikalijama. Pored uspostavljenje saradnje sa ECHA-om i razmotrenih mogućnosti preuzimanja i adaptiranja na srpski jezik njihovog informativnog i edukativnog materijala, uspostavljeni su kontakti i sa drugim učesnicima ovog međunarodnog skupa, u cilju umrežavanja i potencijalne saradnje.

Aktivno smo učestvovali na sastanku EEB radne grupe za hemikalije (13-14 jun, Brisel), gde smo prihvatili poziv za učešće u pripremi predloga projekta za EU LIFE Programme.

ALHem je prisustvovao i godišnjoj EEB konferenciji (25-28 septembar, Beč, Austrija), gde smo imali i postersku prezentaciju udruženja u okviru simpozijuma „From Sustainability Talk to Policy Walk: Stepping up EU action on climate, biodiversity and circular economy“.

Veoma zapaženo učešće smo imali i na IPEN konferenciji održanoj u San Francisku IPEN Global Meeting & Toxics-Free Future Forum (14-18 Novembar), koja je okupila preko 120 organizacija iz 55 zemalja sveta, čiji je zajednički cilj eliminacija opasnih hemikalija odnosno obezbeđivanje budućnosti bez hemikalija opasnih po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Konferencija je inicirala plodnu, interaktivnu diskusiju, razmenu iskustava, znanja i primera dobre prakse na interkontinentalnom i interkulturalnom nivou. Na konferenciji smo imali i postersku prezentaciju udruženja, kao i rezultate kampanje „Izbori se da znaš“. ALHem je bio jedan od 4 učesnika panel diskusije u okviru plenarnog zasedanja pod nazivom „Chemicals without harm“ koju je vodio prof. Ken Geiser sa Univerziteta u Masačusetsu, Lowel Centra za održivu proizvodnju.

Učestvovali smo i u webinaru (19.01) u vezi sa SVHC u proizvodima „Potential Impacts of the EDC Decision on SVHCs in Articles“ u organizaciji Chemical Watch.

2.2.6. Učešće u javnim raspravama zakonskih predloga

Kao doprinos javnoj raspravi o Nacrtu Zakona o medicinskim sredstvima, održanoj 21. decembra 2016. godine u Privrednoj komori Srbije, a u kojoj je ALHem uzeo učešće, obratili smo se pismenim putem Ministarstvu zdravlja, kako bi dodatno precizirali detalje u vezi sa potrebom da se uredi obeležavanje medicinskih sredstava u pogledu prisustva supstanci koje su karcinogene, mutagene i/ili toksične po reprodukciju (CMR). Na ovaj način, želeli smo

da doprinesemo javnoj raspravi sa aspekta organizacije civilnog društva koja se zalaže za bezbedno upravljanje hemikalijama u Republici Srbiji, a u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

2.2.7. Istraživanje javnog mnjenja

U saradnji sa agencijom Ipsos Strategic Marketing realizovan je drugi talas ispitivanja javnog mnjenja (prikupljanje podataka je obavljeno od 24.05. do 31.05.2016. godine, na uzorku od 1041 ispitanika (u 67 opština iz Srbije, 127 mesnih zajednica, gradske, prigradske i seoske životne sredine).

Istraživanje je pokazalo:

- Da su prve asocijacije na hemijske proizvode građana Srbije u većoj meri negativne (kao i u prethodnom talasu istraživanja)
- U odnosu na prethodni talas, registruju se nešto negativnije asocijacije na hemijske proizvode (više se vide kao opasni, a manje kao korisni)
- Građani na prvom mestu pod hemijskim proizvodima podrazumevaju deterdžente (44%), ali i insekticide i pesticide (30%)
- Najveći broj građana i dalje pre svega ističe pesticide i insekticide kao proizvode koji sadrže hemikalije koje mogu predstavljati rizik (84%)
- Većina građana (53%) ne proverava sadržaj hemikalija pri kupovini ispitivanih proizvoda; Najčešće se proverava sadržaj hemikalija pri kupovini hrane i pića
- Skoro dve trećine građana ističe da barem ponekad pročita uputstvo za bezbednu upotrebu, a trećina ističe da se u potpunosti pridržava tih uputstava
- Najveći broj građana veruje lekarima (39%), odeljenju za hemikalije (32%), a u ovom talasu nešto veći procenat i naučnicima/istraživačima (30%), dok se najmanje veruje nevladinim organizacijama (10%), EU institucijama (9%), kao i novinarima (2%)
- Kao i u prethodnom talasu istraživanja, većina građana ističe da bi za bezbednost od hemikalija trebalo da budu odgovorni i nadležni državni organi i sami proizvođači (59%)
- Svaki drugi građanin veruje da usklađivanje propisa sa EU doprinosi bezbednijem tržištu hemikalija u Srbiji
- Dok polovina građana (52%) veruje da je proizvod obeležen rečju „opasnost“ opasniji, malo manje od polovine (42%) veruje da je proizvod obeležen rečju „pažnja“ podjednako opasan
- Većina građana uglavnom može da prepozna šta simboli opasnosti zapravo predstavljaju, posebno kada su u pitanju simboli zapaljivo i štetno za životnu sredinu

2.2.8. Priznanja

U aprilu 2016. godine, u zgradi karlovačke gimnazije u Sremskim Karlovcima, dodeljeno nam je priznanje za kontinuiranu akciju usmerenu na proizvođače i distributere hemikalija, donosiocima odluka, naučnike i potrošače, sa ciljem da se opasne hemikalije zamene bezbednijim. Ovu akciju, koja je po 33. put organizovana u našoj zemlji, organizovali su Radio Beograd 2, Pokret gorana Vojvodine i ekološki magazin "Čekajući vetar". Naime, ALHem

je proglašen za jednog od najvećih zaštitnika životne sredine, čime smo postali dobitnik „Zelenog lista „ za 2015. godinu.

Zeleni list je priznanje za zaštitnika životne sredine koje se tradicionalno dodeljuje u okviru ekološke akcije “Tražimo zagađivača godine i zaštitnika životne sredine” i to je svakako najstarija i najprestižnija ekološka akcija u Srbiji.

3. Partneri

Tokom 2016. godine aktivno smo, u cilju implementacije projektnih aktivnosti, saradivali sa mnogim relevantnim institucijama u zemlji i inostranstvu, kao što su Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine – Odeljenje za hemikalije, Institut za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut“, Gradski zavod za javno zdravlje, Privredna komora Srbije, udruženja potrošača iz Novog Sada, Niša i Beograda (APOS, FORUM, CEPS), međunarodna organizacija Women in Europe for a Common Future (WEFCF), udruženje „Zaštita potrošača“ – Potrošački savetnik, zatim su uspostavljeni kontakti sa OCD koje su prisustvovala info-danu ALHem-a kao i sa svim članicama Koalicije 27. Nastavljena je dobra saradnja sa predstavnicima zdravstvenog sektora, medija, mnogim ekspertima iz oblasti fundraising i strateškog planiranja, komunikacije, ekspertima za bezbednost hemikalija i dr. Na međunarodnom nivou, nastavljena je već uspostavljena saradnja sa češkom nevladinom organizacijom ARNIKA, kao i sa svim međunarodnim organizacijama čiji je ALHem član.

4. Donatori u 2016. godini

Ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu, kao i Program za strateški pristup međunarodnom upravljanju hemikalijama – SAICM QSP, tokom 2016. godine pružili su nam značajnu finansijsku podršku.

Krajem 2016. godine, ALHem je dobio nastavak institucionalnog granta Norveške Ambasade u Beogradu, čime nam je omogućeno da i u narednom periodu uvećavamo svoju stručnost, unapređujemo i širimo sopstvena znanja, učimo iz tuđih iskustava i primera dobre prakse, kako bismo na najbolji mogući način dali svoj doprinos uspostavljanju bezbednog tržišta hemikalija u našoj zemlji.

Naš tim:

*Predsednica udruženja: **Vesna Popović***

*Programska koordinatorica: **Jasminka Ranđelović***

*PR koordinatorica: **Jelena Milić***

*Finansijska administratorica: **Lazarija Šojić***

*Konsultantkinja za bezbednost hemikalija: **Valentina Mart***